

ლილი მეტრეველი

Lili Metreveli

თსუ შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი
TSU Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

მედეას მითის თანამედროვე ლიტერატურული
ინტერპრეტაციები მარგინალიზაციიდან დომინანციამდე
(კრისტა ვოლფის რომანი: „მედეა – ხმები“ და ნინო ხარატიშვილის
პიესა „ჩემი და შენი გული [მედეა]“)

**Modern Literary Interpretations of the Medea Myth
From Marginalization to Dominance**

(Krista Wolf's novel: "Medea – Voices" and Nino Kharatishvili's play
"My and Your Heart [Medea]")

The article presents modern interpretations of the Medea myth based on Nino Kharatishvili's play "My Heart [Medea]" and Christa Wolf's novel "Medea-Voices". In particular, using a comparative analysis, it is discussed how different passages or motifs of the Medea myth change within the framework of two different texts and, accordingly, how Medea's identity is constructed/formed.

In the position of the male characters of both novels (Creon, Jason, Acama), we can examine the masculine perspective, according to which, the woman was primarily understood as a being obedient to the will of the man, with a strictly defined role and behavioral models. In both texts, Medea disrupts the dominant discourse.

Medea's identity as a vengeful and destructive woman, in contrast to Christa Wolff's novel, is preserved in Nino Kharatishvili's play. Her confrontation with Creon and Jason's punishment are perceived by the patriarchal

system not as an attempt to protect dignity and restore justice, but as an irrational and spontaneous act of revenge by a desperate woman, which is why the system tries to demonize and marginalize her. From a feminist perspective, Medea's struggle is perceived as a successful attempt to move the female character from the periphery to the center and to dominate men in a strictly defined socio-cultural role and free herself from masculine constraints.

In Christa Wolff's novel, Medea experiences complete frustration after exposing the system. Medea becomes a victim of sexism, brutal political interests and repression of the system.

საკვანძო სიტყვები: მედეას მითი, ფემინისტური დისკურსი, აუტსაიდერი, მარგინალიზაცია, მასკულინური პერსპექტივა

Key words: Medea myth, feminist discourse, outsider, marginalization, masculine perspective

მედეა ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული პერსონაჟია მსოფლიო კულტურის ისტორიაში. საუკუნეების განმავლობაში ის ხელოვნების არაერთი დარგის შემოქმედთათვის ინსპირაციის წყაროდ წარმოგვიდგებოდა.

მსოფლიო ლიტერატურის ისტორიიდან განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ევრიპიდეს, ლუკიუს ანეუს სენეკას, პიერ კორნელის, ჟან ანუის, კრისტა ვოლფის „მედეა“. ქართული ლიტერატურიდან უნდა დავასახელოთ აკაკი წერეთლის „მედეა“, გრიგოლ რობაქიძის „მეგი – ქართველი გოგონა“, ოთარ ჭილაძის „გზაზე ერთი კაცი მიდიოდა“, გივი მარგველაშვილის „კოლხი მედეა კოლხოზში“ და სხვ. ცხადია, ეპოქის კონტექსტისა (კონცეპტუალური თუ ესთეტიკური პოზიციის) და ავტორისეული ინტენციის გათვალისწინებით, იცვლებოდა როგორც არგონავტების მითის ზოგიერთი მოტივი, ისე კოლხი ასულის აღქმის პრიზმები. შემოქმედთა ერთი ნაწილი მასში სამშობლოსა და მამის მოღალატეს, მეორე ნაწილი შურისმაძიებელ ცოლსა და შვილების მკვლელ დედას ხედავს, სხვების მოსაზრებით, კი მედეა პირ-

ველი ფემინისტი ქალია, რომელიც უარყოფს ყოველგვარი ქალურობის ნორმას და უპისპირდება პატრიარქალურ წესრიგს.

მითოსის კოლხური ნარატივის მიხედვით, მედეა ძველი კოლხეთის ლეგენდარული მეფის აიეტის ქალიშვილი იყო, რომელსაც უყვარდება არგონავტების წინამძღოლი იასონი და ოქროს საწმისის მოპოვებაში ეხმარება მას. მითის ერთ-ერთი ვერსია მოგვითხრობს შეყვარებულების საბერძნეთში გამგზავრების, იასონის ღალატისა და კორინთოს მეფის კრეონტის ქალიშვილის კრეუსას/გლაუკეს (მითი კრეონტის ქალიშვილის სახელის ორივე ვერსიას იცნობს) ცოლად შერთვის ამბავს. მედეა იასონზე შურისძიების მიზნით მის საცოლეს კლავს, განრისხებული კორინთოელები მედეას შვილებს უხოცავენ, გაუბედურებული ქალი კი კოლხეთში ბრუნდება.

როგორც ცნობილია, მითის პირველ ლიტერატურულ ინტერპრეტაციაში – ევრიპიდეს „მედეაში“ – რომელიც ძვ. წ. 431 წლით თარიღდება, უკვე მნიშვნელოვნად კორექტირდება მედეას მითოსური სახე. ევრიპიდე საგანგებოდ ცვლის მითის ფინალურ ნაწილს და მედეას შვილების მკვლელ დედად აქცევს, მოგვიანებით მცირე აზიაში ეგეოსთან შექმნილ შვილთან ერთად ბარბაროსი ტომების მძლეველად იქცევა და ახალი მიწის – მიდიას – დამაარსებლად გვევლინება. ბერძენი ტრაგიკოსი განსხვავებულად წარმოაჩენს კოლხეთში მედეას დაბრუნების მოტივსაც. მითის მიხედვით, თუ მედეა გაუბედურებული, დამარცხებული და უსუსური ქალია, რომლისთვისაც კოლხეთში დაბრუნება არა ახალი შესაძლებლობა თუ გამოწვევა, არამედ უალტერნატივო გამოსავალია, ევრიპიდეს ტრაგედიაში მედეა ტრიუმფატორი ქალი და აიეტის მხსნელია. ქალიშვილი ომს უცხადებს მამის მტრებს, მეფეს ტახტის დაბრუნებასა და ძალაუფლების განმტკიცებაში ეხმარება.

უნდა აღინიშნოს, რომ მედეას სახის ამბივალენტური რაობის შესახებ მკვლევართა შორის პოლემიკა ევრიპიდეს მედეას ირგვლივ დღემდე აქტუალურია. აღნიშნული საკითხი საგანგებოდ შეისწავლა ქართველმა მეცნიერმა ქეთევან ნადარეიშივილმა. მისი დაკვირვებით, ლიტერატურათმცოდნეობა მედეას, ერთი მხრივ, მიიჩნევს გრძნეულ მისნად, ზებუნებრივი შესაძლებლობების მქონე, ირაციონალურ ძალად, მეორე მხრივ, კი ადამიანური ვნებებით დატვირთულ, რეალურ გმირად. ტრაგედიაში, მკვლევრის შეფასებით, „ჯადოსნური სიბრძნე

ჩანაცვლებულია ინტელექტუალური სიბრძნით“ (ნადარეიშვილი, 2011, გვ. 117).

ჩვენი სტატიის ფარგლებში წარმოგიდგენთ მედეას მითის თანამედროვე ინტერპრეტაციებს ნინო ხარატიშვილის პიესის „*ჩემი და შენი გული [მედეა]*“ და კრისტა ვოლფის რომან „*მედეა-ხმების*“ მიხედვით. კერძოდ, კომპარატივისტული ანალიზის გამოყენებით განვიხილავთ, როგორ განიცდის ცვლილებას მედეას მითის სხვადასხვა პასაჟი თუ მოტივი ორი განსხვავებული ტექსტის ფარგლებში და, შესაბამისად, როგორ კონსტრუირდება/ყალიბდება მედეას იდენტობა.

კრისტა ვოლფის (1929-2011) რომანი „*მედეა – ხმები*“ გერმანიაში 1996 წელს გამოქვეყნდა.

ტექსტში მოქმედება კორინთოში მიმდინარეობს, თუმცა პრესტორიას – კოლხეთის ეპიზოდს – რომანის მთავარი პერსონაჟები მედეა და იასონი იხსენებენ. მედეას გარდა, ამბავს მოგვითხრობენ იასონი, აგამემდე – კოლხი, მედეას ყოფილი მოსწავლე, აკამა – კორინთოელი, მეფე კრეონტის პირველი ასტროლოგი, ლაოკოონი – კორინთოელი, მეფე კრეონტის მეორე ასტროლოგი, გლავკე – მეფე კრეონტისა და დედოფალ მეროპეს ასული. *თხრობის პოლივალენტურობა მკითხველს შესაძლებლობას აძლევს სხვადასხვა მსოფლმხედვე-ლობრივი თუ იდეოლოგიური პერსპექტივიდან გაიაზროს და შეაფასოს ამბავი.*

ტექსტში სრულადაა დეკონსტრუირებული მედეას მითის ყველა მნიშვნელოვანი მოტივი/ასპექტი. მედეას სახით ჩვენ წინაშეა ტრაგიკული გმირი, რომელიც მხოლოდ მსხვერპლია და არა დამნაშავე.

რომანის მიხედვით, მედეა გრძნეულია, თუმცა ამ უნარს მხოლოდ კეთილშობილური მიზნებით იყენებს (ადამიანებს კურნავს, დადებითაც ზემოქმედებს ფსიქოლოგიურად არამდგრად კრეონტის ქალიშვილ გლაუკეზე). განსხვავებულად წარმოაჩენს მწერალი მედეას მიერ ოქროს საწმისის მოპარვისა და კოლხეთის დატოვების მოტივს. თუ მითის მიხედვით, მედეას იასონისადმი მგზნებარე სიყვარული უბინდავს გონებას, კრისტა ვოლფის რომანში იგი საკუთარ მამას ტახტის მომავალი მემკვიდრის – აფსირტეს – მკვლელობას ვერ პატიობს, გარდა ამისა, უსამართლო მმართველობაში სდებს ბრალს, ხალხის ინტერესების უგულვებელყოფასა და სოციალურ უთანასწორობაში ადანაშაულებს. დიდების მოპოვების ვნებით შეპყრობილ აიეტს უჯანყ-

დება, მეფის ძალაუფლების მთავარ საყრდენს – ოქროს საწმისს – მტერს აზარებს და სწორედ ამ ფორმით სჯის მამას. ამდენად, მედეა იასონს კორინთოში მიჰყვება არა სიყვარულის გამო, არამედ კოლხეთის ავტოკრატიული მმართველობისადმი პროტესტის მიზნითა და დასავლურ, სამართლიან სამყაროში ღირსეულად ცხოვრების იმედით: „*იასონს გავყევი, რადგან აღარ შემეძლო ამ ხელიდან წასულ, უკვე განწირულ კოლხეთში დარჩენა. ესეც გაქცევა იყო*“ (ვოლფი, 1996, გვ. 67).

მითისგან განსხვავებულად ვითარდება სიუჟეტი კორინთოშიც. მედეა ფარულად აედევნება მდუმარე დედოფალ მეროპეს და ბნელ გამოქვაბულში აღმოაჩენს სასახლის კარის საიდუმლოს: კრეონტმაც, აიეტის მსგავსად, სასიკვდილოდ გაიმეტა საკუთარი ვაჟი, ტახტის მემკვიდრე იფინოე. ამ შემზარავი ამბის გაგების შემდეგ კარდინარულად იცვლება მედეას მიმართ კრეონტისა და მეფის ქვეშევრდომების დამოკიდებულება. სიმართლის მამხილებელი, დაუმორჩილებელი ქალი საფრთხედ აღიქმება, ბოროტ ჯადოქარად ცხადდება და ცრუ ბრალდებების მსხვერპლი ხდება (ბრალს სდებენ როგორც საკუთარი ძმის, მოგვიანებით კი შვილების მკვლელობაში, ასევე ბუნებრივი კატაკლიზმების – შავი ჭირისა და მიწისძვრის – გამოწვევაში), მედეას დემონიზების კამპანია კორინთოდან განდევნით სრულდება.

ამდენად, რომანში „მედეა – ხმები“ კრისტა ვოლფი ათავისუფლებს მედეას როგორც სამშობლოსა და მამის მოღალატე შვილის, ისე ბოროტი ჯადოქრისა და მკვლელი ქალის კომპლექსისგან.

რაც შეეხება გერმანიაში მოღვაწე თანამედროვე ქართველი მწერლის ნინო ხარატიშვილის პიესას „*ჩემი და შენი გული [მედეა]*“, ის პირველად 2007 წელს გერმანიაში, ჰამბურგში დაიდგა.

კრისტა ვოლფის მსგავსად, ტექსტში მოქმედება, საბერძნეთში, კორინთოში ხდება, ამბის განვითარების დრო კი, ავტორისვე გადაწყვეტილებით, „მარადისობაა“. მწერალთან უცვლელია მედეას კოლხეთიდან წამოსვლის, ასევე იასონის ღალატისა და მედეას შურისძიების მოტივები. სიუჟეტის ნოვატორულობას განაპირობებს მედეას გააზრებული გადაწყვეტილება, იასონი საკუთარი შვილების მკვლელობის თვითმხილველად და თანამონაწილედ აქციოს (მისი თანდასწრებით ბავშვების მინის საძინებელ ოთახს წყლით ავსებს და გუდავს). ეს შემზარავი სცენა მშობლების თვითმკვლელობით სრულდება, ამავე

დროს მედია სიკვდილთან მეზრძოლ კრეონტს საკუთარი ძალაუფლების გახანგრძლივების იმედს უკლავს (მეფის ქალიშვილის ხელით ანადგურებს ოქროს საწმისს – მედეას მიერ შთაგონებული გლაუკე კრეონტის საძინებელში წვავს არგონავტების მონაპოვარს).

საგულისხმოა, რომ მედია პიესის დასაწყისშივე, იასონთან დიალოგისას, ინტუიტიურად გრძნობს უცხო ქვეყანაში საკუთარი ეროვნული იდენტობის, სიყვარულისა და შვილების დაკარგვის შიშს: *„ოღონდ უნდა გამიმეორო, რომ ჩემს სამყაროს კორინთოშიც არაფერი დაემუქრება“* (ხარატიშვილი, 2020, გვ. 12). საშიშროება გაურდაუვალი ხდება მას შემდეგ, რაც კორინთოს მეფე – კრეონი – მედეას შვილებს აშორებს და მათ ნახვას უკრძალავს. მედეას საფრთხის მოლოდინს ამძაფრებს კორინთოს მეფის ჩანაფიქრი, იასონი საკუთარი ქალიშვილის – გლაუკეს – მომავალ ქმრად და კორინთოს ძლევამოსილ მზრძანებლად აქცევს. კრეონტის მიზანი ქვეყნის გაძლიერება და ქალიშვილისთვის უზრუნველი მომავლის შექმნაა. ამ პროცესში მისთვის მედია დამაბრკოლებელი ფაქტორია – ერთ მხრივ, როგორც მისი ქალიშვილის მეტოქე, მეორე მხრივ, კი როგორც „უცხო“, ძლევამოსილი კოლხეთის მეფის, აიეტის ასული, რომელსაც მუდმივად დატანჯავს ნოსტალგია, დანაშაულის შეგრძნება და კოლხეთისთვის ძველი დიდების – მათ შორის ოქროს საწმისის – დაბრუნების სურვილი.

მედეას საფრთხის განეიტრალებას კრეონტი მისი დამორჩილებით, კოლხური იდენტობის წაშლითა და ბერძნული წესრიგის მიღების მოთხოვნით ცდილობს: *„ჩემს ღმერთს ილოცებ, და ასე შეიძენ ახალ სახეს. სახეს, რომელსაც მე გიბოძებ, მედია, და მალე დაივიწყებ შენს სახელს, სიმშვიდეს ჰპოვებ და მადლიერი და უთქმელი, ახალ ცხოვრებას დაიწყებ“* (ხარატიშვილი, 2020, გვ. 25).

ტექსტში კრეონტის პოზიციას მედია თავდაპირველად მტკიცე თავდაცვით, მოგვიანებით კი თავდასხმით სტრატეგიას უპირისპირებს. მედია არათუ არ ურიგდება კორინთოს მეფის დღის წესრიგს, პირიქით, ამბოხს იწყებს და უპირისპირდება მას: *„შენ ჩემი მეფე არ ხარ!“* (ხარატიშვილი, 2020, გვ. 23), *„შენს თამაშს არ ავყვები“* (ხარატიშვილი, 2020, გვ. 25). მედია საკუთარი ღირსების დაცვას კრეონტის გეგმების განადგურებით ცდილობს და ახერხებს კიდევ მიზნის მიღწევას: მეფის ოცნება კორინთოს დიდებული მომავლის შესახებ ოქროს საწმისთან ერთად იფერფლება.

მიუხედავად იმისა, რომ კრისტა ვოლფისა და ნინო ხარატიშვილის ტექსტების სიუჟეტებსა და მედეას მითის რეფლექციებს შორის მნიშვნელოვანი სხვაობაა, საერთოა რომანისა და პიესის ფემინისტური დისკურსი.¹

საგულისხმოა, რომ ორივე ტექსტში მედეას ამბოხის მაპროვოცირებელი ფაქტორი იასონის ღალატი ხდება. ძალაუფლების მოპოვების სურვილით დაბრმავებული იოლკოსის დევნილი მბრძანებელი კრეონტის გამოწვევას, შინაგანი ბრძოლის მიუხედავად, თანხმდება („რა ძლიერია მამაკაცებში სწრაფვა, დარჩენენ სხვათა მეხსიერებაში და სამუდამოდ უკვდავონ თავიანთი სახელები“ (პლატონი „ნადიმი“) (ვოლფი, 1996, გვ. 25) და მედეასთან საკუთარი გადაწყვეტილების მოტივს შვილების კეთილდღეობისა და მათთვის ნათელი მომავლის შექმნის მიზეზით ხსნის. მედეა აცნობიერებს, რომ კეთილშობილური საბაბი სინამდვილეში დიდების მოპოვების მაცდური ვნების სუბლიმაცია და საყვარელი ქალის ღალატია. ეს არასასიამოვნო აღმოჩენა იასონთან მედეას გაუცხოების, მოგვიანებით, კი ცოლ-ქმრის ურთიერთობაში ღრმა კრიზისის საფუძველი ხდება: „იასონი უცხოა უცხოეთში“ (ხარატიშვილი, 2020, გვ. 20) „აქ „ჩვენ“ აღარ ვარსებობთ“ (ხარატიშვილი, 2020, გვ. 36). „თქვენ გამოო, მიმტკიცებდა, შენი და ბავშვების გამო ვიქეცი ასეთადო. იმიტომ, რომ აქ „დაგტოვონო“. სწორედ ასე მითხრა: „დაგტოვონო“ კი არ უთქვამს, არა, ის თავის თავს ჩვენთან არ თვლიდა“ (ვოლფი, 1996, გვ. 74).

იასონსა და მედეას შორის წინააღმდეგობას არა მხოლოდ სიყვარულისადმი მათი განსახვავებული დამოკიდებულება, არამედ საპირისპირო იდეოლოგიური თუ მსოფლმხედველობრივი პოზიციები განაპირობებს. იასონის კომფორმიზმს მედეა ამბოხს უპირისპირებს, მასთან ერთად ამხელს სისტემის ბოროტებას და უარს ამბობს მამა-

¹ საინტერესოა, რომ „მედეას სახელი „მედ“ ფუძესთანაა დაკავშირებული (ბერძ. ვფიქრობ, განვიზრახავ, გამოვიგონებ). შესაბამისად, სახელი „მედეა“ გააზრებულია როგორც „რჩევის მიმცემი“ „დამგეგმავი“. ენობრვ დონეზე „მედეა“ უკავშირდება გმირი ქალების ჯგუფს – აგამედეს, პოლიმედეს, პერიმედეს“ (ნადარეიშვილი, 2008, გვ. 215-216).

კაცების დაქვემდებარებულობასა და, ზოგადად, პატრიარქალური წესრიგისადმი მორჩილებაზე.

ორივე რომანის მამაკაცი პერსონაჟების (კრეონი, იასონი, აკამა) პოზიციაში შეგვიძლია ამოვიკითხოთ მასკულინური პერსპექტივა, რომლის მიხედვითაც, ქალი უმთავრესად გაიაზრებოდა მამაკაცის ნებას მორჩილ არსებად, მკაცრად განსაზღვრული როლითა და ქცევითი მოდელებით. მედეა ორივე ტექსტში არღვევს გაბატონებულ დისკურსს. კრისტა ვოლფის მედეა არ ჰგავს რომანში მოქმედ სხვა ქალ პერსონაჟებს – შვილების მკვლელობას შეგუებულ დედოფლებს. იგი ცდილობს, არ დაივიწყოს ანდერძი, რომელიც კოლხეთიდან გამომგზავრების დროს, გამომშვიდობებისას დედამ გაანდო: „მე არასოდეს დამემსგავსო!“ კრისტა ვოლფის რომანში მედეა იზიარებს დეიდის – კირკეს – ბედს, რომელიც სისტემის მხილების შიშით გამოადევს კოლხეთიდან, გრძნულ ჯადოქრად შერაცხეს და იმ ბოროტმოქმედებაში დაადანაშაულეს, რომელიც თავად ჩაიდინეს. სწორედ კუნძულზე სტუმრობისას უმჟღავნებს კირკე მედეას საკუთარ მისიასაც: „შენ ერთ-ერთი იმთგანი ხარ, ვინც ვალდებულია იცხოვროს ადამიანთა შორის. მამაკაცთა შორის. ჩასწავდეს ქალისა და მამაკაცის ურთიერთობის მთელს სიბრძნეს და შეეცადოს განდევნოს ის შიში, რაც მათ საშიშ, სასტიკ და მძვინვარე მხეცებად აქცევს“ (ვოლფი, 1996, გვ. 72).

მედეას შურისმაძიებელი და დესტრუქციული ქალის იდენტობა, განსხვავებით კრისტა ვოლფის რომანისგან, შენარჩუნებულია ნინო ხარატიშვილის პიესაში. მისი დაპირისპირება კრეონტთან და იასონის დასჯა პატრიარქალური სისტემის მიერ აღიქმება არა ღირსების დაცვის, სამართლიანობის აღდგენის მცდელობად, არამედ სასოწარკვეთილი ქალის შურისძიების ირაციონალურ და სტიქიურ აქტად, სწორედ ამიტომ ცდილობს სისტემა მის დემონიზებასა და მარგინალიზაციას. ფემინისტური პერსპექტივიდან მედეას ბრძოლა აღიქმება ქალი პერსონაჟის პერიფერიიდან ცენტრში გადმონაცვლებისა და მამაკაცებზე დომინირების წარმატებულ მცდელობად (ხატიაშვილი, 2020, <https://www.facebook.com/watch/?v=2825097377607302>).

ფაქტობრივად, მედეა ახერხებს გენდერული სტიგმის დაძლევას, უარყოფს ქალისთვის მინიჭებულ მკაცრად განსაზღვრულ სოციო-კულტურულ როლს და თავისუფლდება მასკულინური შეზღუდვებისგან.

კრისტა ვოლფის რომანში კი მედეა სისტემის მხილების შემდეგ სრულ ფრუსტრაციას განიცდის, მისთვის ცხადი ხდება სამართლიანი და დემოკრატიული სახელმწიფოს არსებობის რწმენის აბსურდულობა: „ახლა კი ეს ზღუდე გაირღვა და იმ ნანგრევებიდან მხოლოდ ერთადერთმა სიტყვამ გამოაღწია – *ამაოება!*“ (ვოლფი, 1996, გვ. 21) ეს აღმოჩენა მის დემორალიზებას იწვევს და ყალბი, თუმცა შემზარავი ბრალდებების მიმართ ინდეფერენტულად განაწყობს. რობერტ ტიმინსტიკის შეფასებით, ტექსტის ბოლო თავში, რომელშიც მედეას მონოლოგია წარმოდგენილი, კითხვის ნიშანთა არარსებობა ცხადყოფს ყოველგვარი შეკითხვების უსარგებლობის აღიარებას. მედეა სექსიზმის, ბრუტალური პოლიტიკური ინტერესებისა და სისტემის რეპრესიების მსხვერპლი ხდება (ტიმინსტიკი, 2014, https://www.academia.edu/23376471/The_Medea_Complex_Myth_and_Modern_Manifestation)

ამკარაა, რომ მედეას მითის კრისტა ვოლფისეულ ინტერპრეტაციაში უმთავრესია მედეას, როგორც აუტსაიდერის, უცხო მოტივი. ის არსად არ გრძნობს თავს სახლში, უცხოა როგორც კოლხეთში, ისე კორინთოში. გაუცხოებულია ყველა პოლიტიკურ მმართველობასთან. მედეას კორინთოდან გაძევება და საზოგადოებისგან მოშორებით გამოქვამულში ცხოვრება კი პერსონაჟის მუდმივი ლტოლვილობის, უსამშობლოობისა და უსახლკარობის მეტაფორად უდა გავიაზროთ.

კრისტა ვოლფის რომანში, ამავე დროს, გაუქმებულია მედეას მითის ლიტერატურული ინტერპრეტაციების უმრავლესობისთვის ნიშანდობლივი დომინანტური/მარგინალური კულტურების, ცენტრი/პერიფერიისა და კოლხეთისა/კორინთოს დაპისპირების მოტივი, დარღვეულია ტრადიციული დიქოტომია. ვოლფის რომანში კოლხეთი აღარ განიხილება ჰარმონიულ, მითოსურ აღმოსავლურ სივრცედ, კორინთო კი ქაოტურ და დესტრუქციულ დასავლურ სახელმწიფოდ; ორივე შემთხვევაში მმართველობის ავტორიტარულ/ტოტალიტარულ მოდელთან, პატრიარქალურ სივრცესთან გვაქვს საქმე, რომელიც ზღუდავს პიროვნების თავისუფლებასა და უმცირესობათა – ამ შემთხვევაში ქალთა – უფლებებს და რომელშიც სამართალის პოვნა შეუძლებელ ამოცანად იქცევა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- ვოლფი, კ. (2004). *მედეა – ხმები*. თბილისი: „იბისი“.
- ნადარეიშვილი, ქ. (2008). *ქალი კლასიკურ ათენსა და ბერძნულ ტრაგედიაში*. თბილისი: „ლოგოსი“.
- ნადარეიშვილი, ქ. (2011). *მითოლოგიური ტრადიცია მედეას შე-სახებ და ევრიპიდეს „მედეა“*. მითოსური აზროვნება, ფოლკლორი და ლიტერატურული დისკურსი, ევროპული და კავკასიური გამოცდილება. თბილისი: ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი.
- ხარატიშვილი, ნ. (2020). „ჩემი და შენი გული [მედეა]“. თბილისი: „არტანუჯი“.
- ხატიაშვილი, თ. (2020). *მედეას ევრანიზაციები*. ვიდეო ლექცია.
<https://www.facebook.com/watch/?v=2825097377607302>
- Tyminski, R. (2014). *The Medea Complex – Myth and Modern Manifestation*.
https://www.academia.edu/23376471/The_Medea_ComplexMyth_and_Modern_Manifestation

References:

- Kharatishvili, N. (2020). "Chemi da sheni guli"[Medea]. "My heart and yours [Medea's]." Tbilisi: "Art'anuji".
- Khatiashvili, T. (2020). Medeas ek'ranizatsiebi [Screenings of Medea]. Video lektisia.
<https://www.facebook.com/watch/?v=2825097377607302>
- Nadareishvili, K'. (2004). Medea-khmebi [Medea – Voices]. Tbilisi: "Ibisi".
- Nadareishvili, K. (2008). Kali k'lasik'ur atensa da berdznuł t'ragediashi [Women in Classical Athens and Greek Tragedy]. Tbilisi: "Logos".
- Nadareishvili, K. (2011). Mitologiuri t'raditsia medeas shesakheb da evrip'ides "medea"[Mythological Tradition about Medea and Euripides' "Medea"]. Mitosuri azrovneba, polk'lori da lit'erat'uruli disk'ursi, evrop'uli da k'avk'asiuri gamotsdileba. Tbilisi: kartuli lit'erat'uris inst'it'ut'i.
- Tyminski, R. (2014). *The Medea Complex – Myth and Modern Manifestation*.
https://www.academia.edu/23376471/The_Medea_Complex_Mythand_Modern_Manifestation
- Wolfi, K. (2004). Medea – khmebi. [Medea – Voices]. Tbilisi: "Ibisi".